

SADRŽAJ

UVOD	1
ULAGANJA U PROCES REPRODUKCIJE	1
1. ULAGANJA VRIJEDNOSTI U OBLIKU TROŠENJA ELEMENATA	
PROIZVODNJE	2
2. ULAGANJA VRIJEDNOSTI U OBLIKU ANGAŽOVANJA SREDSTAVA U	
REPRODUKCIJI	6
2.1. Pojam angažovanja	6
2.2. Vremenski aspekt angažovanja	10
3. TROŠENJE I ANGAŽOVANJE KAO ELEMENTI ULAZA	
MEZOEKONOMSKOG SISTEMA	16
Idio	
TROŠENJE KAO OBLIK ULAGANJA I NJEGOVA KLASIFIKACIJA	
Glaval	
IZRAŽAVANJE TROŠENJA KAO OBLIKA ULAGANJA	21
1. NATURALNO IZRAŽAVANJE TROŠENJA	22
1.1. Utrošci materijala	22
1.1.1. Utrošci osnovnog materijala	23
1.1.2. Utrošci pomoćnog materijala	27
1.1.3. Utrošci režijskog materijala	29
1.2. Utrošci sredstava za rad	31
1.3. Utrošci radne snage	34

1.4. Uslovljenost utrošaka elemenata proizvodnje	41
2. FINANSIJSKO IZRAŽAVANJE TROŠENJA	43
2.1. Novčani multiplikatori utrošaka	43
2.2. Cijene sredstava za proizvodnju	44
2.3. Zarade za izvršeni rad	47
3. UTICAJ TROŠKOVA NA EKONOMSKU EFIKASNOST PREDUZEĆA	50
3.1. Struktura vrijednosti proizvodnje	51
3.2. Odnos cijene koštanja i cijene proizvodnje	54
Glavall	
KLASIFIKACIJA TROŠKOVA	60
1. PODJELA PREMA ELEMENTIMA PROIZVODNJE	62
1.1. Troškovi materijala	63
1.2. Troškovi sredstava za rad	66
1.3. Troškovi radne snage	69
2. PODJELA PREMA MJESECIMA NASTANKA	72
3. PODJELA TROŠKOVA PREMA VEZANOSTI ZA NOSIOCE	75
4. PODJELA PREMA NAČINU OBRAČUNA PO NOSIOCIMA	78
5. PODJELA PREMA USLOVLJENOSTI PROIZVODNJOM I NJENOM PRIPREMOM	82
IIDIO	
PONAŠANJE TROŠKOVA U FUNKCIJI PROIZVODNOG KAPACITETA I NJEGOVOG KORIŠĆENJA	90
Glavalll	
USPOSTAVLJANJE I KORIŠĆENJE PROIZVODNOG KAPACITETA	91
1. DEFINISANJE I KLASIFIKOVANJE PROIZVODNIH KAPACITETA	94

2. EKONOMSKI ASPEKTI IZBORA VELIČINE KAPACITETA	102
3. ORGANIZACIONA STRUKTURA KORIŠĆENJA KAPACITETA	105
GlavaIV	
TROŠKOVI U FUNKCIJI KAPACITETA I OBIMA PROIZVODNJE	111
1. FIKSNI I VARIJABILNI TROŠKOVI	111
2. REAGOVANJE TROŠKOVA NA DINAMIKU OBIMA PROIZVODNJE	117
3. REAGIBILNOST PO VRSTAMA TROŠKOVA	120
3.1. Stepen reagibilnosti fiksnih troškova	120
3.2. Stepen reagibilnosti proporcionalnih troškova	124
3.3. Stepen reagibilnosti relativno fiksnih troškova	126
GlavaV	
FIKSNI TROŠKOVI	129
1. ZAKONITOSTI U PONAŠANJU FIKSNIH TROŠKOVA U FUNKCIJI KORIŠĆENJA KAPACITETA	130
2. FIKSNI TROŠKOVI U FUNKCIJI RAZVOJA MEZOEKONOMSKOG SISTEMA	130
3. OBJEKTIVNA I SUBJEKTIVNA KOMPONENTA FIKSNIH TROŠKOVA	132
4. UPRAVLJANJE PONAŠANJEM FIKSNIH TROŠKOVA	139
GlavaVI	
VARIJABILNI TROŠKOVI	144
1. PROPORCIONALNI TROŠKOVI	147
1.1. Zakonitosti u ponašanju proporcionalnih troškova u funkciji korišćenja kapaciteta	148
1.2. Proporcionalni troškovi u funkciji razvoja mezoekonomskog sistema	153

1.3. Upravljanje ponašanjem proporcionalnih troškova	157
2. RELATIVNO FIKSNI TROŠKOVI	161
2.1. Zakonitosti u ponašanju	162
2.2. Objektivna i subjektivna komponenta relativno fiksnih troškova	169
2.3. Upravljanje ponašanjem relativno fiksnih troškova	175
Glava VII	
PONAŠANJE UKUPNIH TROŠKOVA U FUNKCIJI DINAMIKE OBIMAPROIZVODNJE	181
1. PONAŠANJE UKUPNIH TROŠKOVA U FUNKCIJI NJIHOVE KVANTITATIVNE	181
2. SPECIFIČNOSTI PONAŠANJA U DINAMICI PROIZVODNJE	187
2.1. Degresija troškova	188
2.2. Progresija troškova	194
2.3. Remanentnost	197
3. RAZVOJNI TOK TROŠKOVA I ZONE KORIŠĆENJA KAPACITETA	200
3.1. Zona degresije	202
3.2. Zona progresije	206
3.3. Zona optimalnosti	207
4. GRANIČNI TROŠKOVI	209
4.1. Pojava graničnih troškova u funkciji dinamike korišćenja kapaciteta	210
4.2. Granični troškovi i poslovna politika	213
III dio	
METODOLOŠKI ASPEKTI TROŠKOVA	220

GlavaVIII	
IZRAČUNAVANJE PRAGA EKONOMIČNOSTI	221
1. POJAM I ZNAČAJ PRAGA	221
2. UTVRĐIVANJE PRAGA EKONOMIČNOSTI	225
3. PRIMJENA PRAGA EKONOMIČNOSTI U POSLOVNOJ POLITICI	231
GlavaX	
METODE UTVRĐIVANJA FIKSNE KOMPONENTE TROŠKOVA	235
1. METODOLOGIJA RAŠČLANJIVANJA UKUPNIH TROŠKOVA	236
2. METODE UTVRĐIVANJA FIKSNE KOMPONENTE U UKUPNIM TROŠKOVIMA	240
GlavaX	
METODE IZRAČUNAVANJA CIJENE KOŠTANJA	247
1. METODOLOŠKI PROBLEM PRENOŠENJA TROŠKOVA NA NOSIOCE	248
2. OSNOVNE KALKULATIVNE METODE	250
2.1. Divizionna kalkulacija	251
2.2. Kalkulacija pomoću ekvivalentnih brojeva	253
2.3. Kalkulacija kuplovanih proizvoda	259
2.4. Dodatna kalkulacija	261
2.5. Metoda direct costing	265
2.6. Kombinovanje kalkulativnih metoda	268
3. KALKULACIJE PREMA VREMENU NJIHOVE IZRADE	269
3.1. Planska kalkulacija cijene koštanja	270
3.2. Stvarna kalkulacija cijene koštanja	275

POPIS SLIKA	279
OBJAŠNENJE UPOTREBLJENIH SIMBOLA U OBRASCIMA I SLIKAMA	285
PRINCIPI IZBORA I UPOTREBE SIMBOLA	289
LITERATURA	291